

אזכרו להם יאביו

מאת: מיכל פלג
צילום: CornbreadWorks - www.cornbreadworks.nl

תכנון: אדריכל מרניקס ון דר מיר (Marnix van der Meer), משרד האדריכלים Zecc, הולנד
www.zecc.nl
פרוייקט: בית בדריברגן

השילוב יוצא הדופן של בית מסורתי עם מכניות עכשוויות השונה ממנו בעליל, אינה בכחינת גחמה אדריכלית. בבסיס השילוב עומד רעיון אקולוגי שנועד להפכו לבית שמייצר בעצמו את האנרגיה הנדרשת לו, ויש עוד הפתעה: את ההרחבה ניתן "לכטל" בלי לפגוע במבנה המקורי

החזית המערבית של הבית ממנה ניתן לראות את השילוב הבית הישן בעל החזות המסורתית העשוי מלבנים וחלונות קלאסיים וחלל ההרחבה אשר שעוצב בסגנון מינימליסטי. למרות השוני בין השניים הם מתקיימים זה לצד זה באופן משלים לחמרי.

החיבור בין ישן לחדש נוצר באמצעות קיר כפול חיצוני שנבנה במרחק סנטימטרים ספורים מהקיר המקורי, ונועד לחולל מהפך של ממש באופן בו הבית פועל מבחינה אנרגטית

מטרת התהליך הייתה ליצור בית המשלב מערכות באיכות גבוהה ביותר ומימוש רעיונות חדשים בתחום הבניה האקולוגית. חלוקת חללו הפנימי נשארה כמעט כפי שהייתה בעבר, למעט מיקומו המקורי של המטבח שלא אפשר למבנה לקיים קשר וחיבור איכותי עם הגן. בעלי הבית רצו סלון ומטבח גדול שיהיו מוארים ויצפו אל הגן, וכמענה לכך נבנה חלל הרחבה חדש בקומת הקרקע הפונה לעברו, וחלליהם מוקמו בו.

הבית השוכן בתוך הכפר השליו דריברגן (Driebergen), סמוך לעיר אוטרקט בהולנד, נרכש על ידי זוג חובבי שימור נלהבים, ותהליך שיפוצו היווה עבורם אתגר - להחזיר את הנכס לימי תהילתו בתחילת המאה ה-20, ולהפכו לבית הראשון מסוגו בהולנד שמייצר בעצמו את האנרגיה הנדרשת לכלל צרכיו.

הבית, שאינו תחום בגדר, רק מוקף עצים גבוהים ועלי שלכת, אפוף תחושת מסתורין כלשהי שמוקרנת מתוכו, ואשר מקורה הוא בשנים ארוכות של חוסר תחזוקה. הכניסה אליו מחזירה את המבקר כמה שנים אחורה, וגובהו מעניק לו מראה גדול יותר מזה הקיים בו בפועל.

פרויקט השיפוץ נעשה בשיתוף פעולה עם מכון OPAI - One Planet Architecture institute שהגה את הקונספט האקולוגי והטמיע אותו בבית בליווי וסיוע של הארכיטקט **מרניקס ון דר מיר** (Marnix van der Meer) ממשרד האדריכלים **Zecc**, הממוקם באמסטרדם וידוע כבעל ניסיון רב בהשמה חוזרת של מבנים המייצגים את המורשת התרבותית של הולנד. המשרד דוגל בגישה של אחריות סביבתית תוך שמירה על מודעות כדור הארץ, בשימוש בטכנולוגיות מתקדמות להשגת חיסכון באנרגיה במבנים, והוא מעורב באופן פעיל בדיון הבינלאומי הנוכחי בנושאים אקולוגיים.

שנית, דרך המרווח שנוצר בין קיר המבנה המקורי לקיר החדש עובר כעת אוויר שעבר חימום, כשהוא חודר לתוך הבית פנימה דרך מסננים שאינם נראים לעין.

למעלה משמאל: החיבור בין ישן לחדש נוצר באמצעות יצירת קיר כפול חיצוני שנבנה במרחק סנטימטרים ספורים מהקיר המקורי שהיה עד עתה חזיתו האחורית של הבית, בנייתו נועדה ליצור זיגוג כפול לחלונות ואגב כך להבטיח אקלים נוח יותר בחלל הפנים.

משאבות חימום הפועל באמצעות אנרגיה חשמלית. אנרגיה זו מתקבלת מפאנלים סולריים שהותקנו על פני כל שטח הגג של הבית הישן. בחדר זה מופקת אנרגיה לכלל צרכי הבית - חשמל, גז, תאורה וחימום מים.

בתמונת למעלה: חזית הבית הפונה לרחוב. מוקף עצים גבוהים ועלי שלכת, אפוף תחושת מסתורין כלשהי שמוקרנת מתוכו, אשר מקורה הוא בשנים ארוכות של חוסר תחזוקה.

למעלה מימין: בקומת המרתף, שולב חדר

המטבח החדש הפונה אל הגן עוצב בסגנון מינימליסטי התואם את הסגנון האדריכלי של חלל ההרחבה.

למרות השוני בין שני הסגנונות הם מתקיימים זה לצד זה באופן משלים לגמרי, מעשירים את הבית ובה בעת חושפים ומדגישים את רבדיו ההיסטוריים והארכיטקטוניים

המקורי, במטרה ליצור לכל אחד מהם מסגרת חיצונית עם חשיפה מרומזת של הלבנים המקוריות. בתוך כך נוצר קיר שהוא, סוג של פרט בניין ייחודי מסוגו, המדגיש את הקונטרסט בין ישן לחדש, כאשר האיכויות האסתטיות של חלל ההרחבה והקיר המדובר הן, למעשה, רק תוצר לוואי של אקט אדריכלי שצמח מתוך כוונה אקולוגית לחלוטין, מלכתחילה. כעת, לבית של אחרי ההרחבה, יש שתי חזיתות בסגנונות שונים: חזות מסורתית עשויה מלבנים וחלונות קלאסיים בחזית הקדמית, אשר הופכת למודרנית ומינימליסטית בחלקו האחורי. למרות השוני בין שני הסגנונות הם מתקיימים זה לצד זה באופן משלים לגמרי, מעשירים את הבית ובה בעת חושפים ומדגישים את רבדיו ההיסטוריים והארכיטקטוניים.

ראשית, בנייתו נועדה ליצור זיגוג כפול לחלונות ואגב כך להבטיח אקלים נוח יותר בחלל הפנים. שנית, דרך המרווח שנוצר בין קיר המבנה המקורי לקיר החדש עובר כעת אור שעבר חימום, כשהוא חודר לתוך הבית פנימה דרך מסננים שאינם נראים לעין. מקור החימום הוא בקומת המרתף, אשר בחללה שולב חדר משאבות חימום הפועל באמצעות אנרגיה חשמלית. אנרגיה זו מתקבלת מפאנלים סולריים שהותקנו על פני כל שטח הגג של הבית הישן, והם מוקמו על הדופן הפונה לחזית האחורית של הבית כדי לא לפגוע באסתטיקה הכפרית הנראית כלפי הרחוב. הפאנלים מספקים חשמל ישירות לחדר המשאבות, והבית מפיק מהם אנרגיה לכל צרכי החשמל הנדרשים בכל חלליו, ובכלל זה לצורך חימום מים. בקיר החדש נפרצו פתחים שממדיהם גדולים מאלה של פתחי החלונות בקיר

למעלה: מבט אל החלל הפנימי של הבית שנשארו כפי שהיה במקור לפני 100 שנה.

למטה: הקיר הפנימי בבית, חופה בקיר נוסף ומפתח החלונות הפנימיים גדול יותר מהמקוריים, וכך ניתן לראות דרכם את הלבנים של הקיר המקורי של הבית הישן. האוויר החדר דרך הקיר החיצוני עובר חימום וחודר אל פנים הבית.

וחושף איכות אדריכלית נוספת ומפתיעה: כל עבודת ההרחבה היא הפיכה לגמרי וניתנת לביטול מבלי להשאיר עקבות מאחור על המבנה ההיסטורי. הקיר המדובר, הן הפנימי והן החיצוני, כמו גם חלל ההרחבה החדש, הם "ברי ביטול" מבלי שקירותיו המקוריים של הבית יהרסו או יפגעו. "חוזקו של העץ נמדד בעומק שורשיו. הארכיטקטורה שאנו יוצרים היא זהה - אדריכלות עם בסיס חזק ושורשים עמוקים שמהם נוצרים הרעיונות הנפלאים ביותר." מסכם ואן דר מיר את סיפורו של הבית שזיכה אותו בפרס "הבניין של השנה" לשנת 2011 בהולנד.

הקיר הפנימי בבית, הפונה אל הרחוב, חופה בקיר נוסף באותו אופן בו חופה הקיר החיצוני הפונה לגן. מפתח החלונות הפנימיים גדול יותר מהמקוריים, וכך ניתן לראות דרכם את הלבנים של הקיר המקורי של הבית הישן. חלל ההרחבה החדש כולל מטבח, פינת אוכל וסלון, והוא עוצב ברוח מודרנית ומינימליסטית.

"במשך כל שנות פועלנו חידשנו בתים ללא התפשרות על איכות השימור. בפרויקט זה החזון שלנו הועשר במטרה חדשה: ליצור מהבית מבנה שיהיה מוכן גם לשינויים הצפויים לו בעתיד." אומר ואן דר מיר